

1. Õppekava nimetus

LAPSE TUGIISIKU KOOLITUS

2. Õppekavarühm ja õppekava koostamise alus

Õppekava rühm: sotsiaaltöö ja nõustamine

Koostamise alus: lapsehoidja ja hooldustöötaja kutsestandard

3. Eesmärk ja õpiväljundid

Koolituse eesmärk on anda õppijale koolitusprogrammi läbimisel algetadmised ja oskused erivajadusega lapse toetamiseks lähtuvalt lapse individuaalsetest vajadustest.

Õpiväljundid: koolituse lõpuks õppija

- tunneb tugisiku tööd reguleerivat seadusandlust, järgib omandatud eetikapõhimõtteid;
- suudab oma igapäevast tööd ise planeerida, eesmärgistada ja analüüsida, anda tagasisidet;
- oskab võrdväärse liikmena osaleda võrgustikutöös;
- oskab leida infot enamlevinud erivajaduste ja vajalike tugimeetmete kohta;
- oskab last abistada jõustamise ja juhendamise kaudu tema kohustuste täitmisel, õiguste teostamisel või toimetulekul erinevates keskkondades, suhtlussituatsioonides;
- oskab vajadusel anda esmaabi;
- oskab ennetada läbipõlemist, otsida vajadusel abi ka iseendale.

4. Sihtgrupp ja õppe alustamise tingimused

Kursusele võetakse täiskasvanud isikuid, kelle tervislik seisund võimaldab õppimist ja töötamist erivajadustega lastega.

Sihtgrupp:

- Isikud, kes soovivad omandada ja/või täiendada teadmisi ja oskusi erivajadusega lapse tugisiku alasel väljaõppel.

-Isikud, kel on piisavalt hea suhtlemisoskus ja kelle isikuomadused toetavad tööd erivajadustega lastega.

-Isikud, kes ei ole süüdi mõistetud tahtlikult toimepandud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist kustutatud.

5. Õppe maht

Koolituse maht on kokku 180 õppetundi s.h 140 auditoorset ja 40 õppetundi praktilist õpet.

Iseseisvat tööd on 8 õppetundi.

6. Õppe sisu

Teemad	Õppe- tundide arv	Sisu kirjeldus	Õpiväljund
1.1 Tugisikuteenuse olemus. Teenuse kirjeldus	24	1.1 Ülevaade sotsiaaltöö ajaloost. Tugisiku teenuse spetsiifika võrreldes sarnaste ametitega (isiklik abistaja, lapsehoidja, õpetaja abi) ning sellest tulenevad tööülesanded. Tugisiku rakendusvõimalused, koostööpartnerid ja teenuse rahastusmudel.	Osaleja omandab teadmised sotsiaalteenuste ajaloost, tänapäevasest nõudlusest teenustele; mõistab tugisiku teenuse olemust ja mõtestab enda jaoks teenuse sisu.

<p>1.2 Teenuse eesmärk ja sihtgrupp</p> <p>1.3 Teenuse osutamise aluseks olevad õigusaktid</p> <p>1.4 Rehabilitatsiooni-süsteem Eestis</p> <p>1.5 Raske ja sügava puudega laste ESF projekti tutvustus, rakendus ja näited</p>		<p>1.2 Erivajaduste mõiste. Psüühika-või käitumishäirete eripärast tulenevalt turvalise keskkonna loomine. Lapse individuaalsust arvestav ja eripäradest lähtuv integratsioon.</p> <p>1.3 Oluliste õigusaktide tutvustus (sotsiaal- ja haridusvaldkond). Lastekaitse. Tugiisiku tööd reguleerivad aktid ja lepingud.</p> <p>1.4 Rehabilitatsiooni vajalikkus ja võimalused- oskus nendest baastadmistest lähtuvalt orienteeruda rehabilitatsioonitegevuse valdkonnas. Tugiisiku roll teenuste vajaduse hindamisel ja teenustega seotud protsessides lapse saatjana. Tugiisiku roll rehabiliteerumise toetajana.</p> <p>1.5 Euroopa Sotsiaalfondi 2014-2020 meetme „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“ raames elluviidava projekti „Puudega laste tugiteenuste arendamine ja pakkumine ning töö- ja pereelu ühildamise soodustamine“ tegevus „Puudega laste tugiteenuste arendamine ja pakkumine“- ülevaade ja analüüs.</p>	<p>Osaleja teab ja tunneb erivajaduste olemust, alaliike, psüühika- ja käitumishäirete eripära. Oskab hinnata kasvukeskkonna turvalisust ja vajadusel teha muudatusi või ettepanekuid. Mõistab erivajadusega laste iseärasusi ja vajadust suunata/integreerida erivajadusega last.</p> <p>Osaleja saab ülevaate tugiisiku töös vajalikest õigusaktidest. Oskab analüüsida oma töösuhteid, sh meeskonnatööd ja lapsega seonduvat infot. Suudab hinnata ja vajadusel suunata õigusküsimustega seotud protsesse.</p> <p>Osaleja omandab baastadmised rehabilitatsioonisüsteemist Eestis. Mõistab erinevate teenuste eesmärgi ja mõtestab oma rolli lapse arengu toetamisega seotult.</p> <p>Osaleja on kursis projekti eesmärkide ja rakenduslike aspektidega.</p>
<p>2.1 Tugiisiku isiksuseomadused</p> <p>2.2 Tugiisiku rollist perekonnas, lasteaias või koolis</p> <p>2.3 Suhtlemine perega (lapsevanematega)</p>	<p>24</p>	<p>2.1 Ootused tugiisikule. Tugiisiku väärtused ja hoiakud kui tema teenuse kvaliteedi mõjutajad. Objektiivse minapildi kujundamine. Eneseanalüüsi vajadus.</p> <p>2.2 Lapse kasvukeskkonna võtmetegurid. Suhtlemine haridusasutuse ja vajadusel ka kohaliku omavalitsusega. Tugiisik kui lapse esindaja interaktsioonis teiste osapooltega. Lapse õiguste kaitse. Kõigi osapoolte vajaduste respektseerimine.</p> <p>2.3 Perekonna ootused tugiisikule. Leina ja kriisi faaside tutvustus. Moonutatusteta info liikuvuse tagamine. Kokkulepped piiride ja reeglite kehtestamiseks. Perekonna jõustamine.</p>	<p>Osaleja suudab näha oma tugevusi ja nõrkusi moel, mis võimaldab tegeleda enesehoiu ja -arenguga. Suudab mõista talle seatud ootusi ning oskab vajadusel küsida nõu või abi. Osaleja oskab mõtestada oma rolli erinevates suhetes, lähtub alati esmalt lapse vajadustest, kuid arvestab reaalsete võimalustega. Suudab olla hinnangutevaba infovahendaja ja tõhusate ettepanekute tegija koostöös.</p> <p>Osaleja mõistab erivajadusega lapse pere probleemkohti, oskab vajadusel suunata nõustamis- vms teenusele. Suudab sõlmida lapse arengu toetamiseks vajalikke üheselt mõistetavaid</p>

			kokkuleppeid. Teab, kuidas pakkuda vanematele emotsionaalset tuge.
<p>3.1 Lapse areng ja toetamine</p> <p>3.2 Puute liigid ja raskusastmed</p> <p>3.3 Autismispektri häire ATH</p> <p>3.4 Võrgustikutöö põhimõtted ja nende rakendamine tugiisiku töös</p> <p>3.5 Refleksioon-tekkinud küsimused ja ettepanekud, tagasiside ja eneseanalüüsiks valmistumine</p>	36	<p>3.1 Ülevaade arenguteooriate ajaloost ja tänapäevastest seisukohtadest. Turvalise lapsepõlve osatähtsus inimese elukaare kujunemisel. Koostöös lapse tugivõrgustikuga sobivate toetusmeetmete rakendamine.</p> <p>3.2 Erivajaduse ja puude mõiste. Puute liigid ja võimalikud põhjused. Puude raskusaste. Erivajadustest tulenev individuaalne lähenemine. Puude raskusastmest tulenev individuaalne lähenemine. Kognitiivsed erivajadused. Sotsiaalne areng ja selle toetamine.</p> <p>3.3 Psüühika- ja käitumishäired. Pervasiivsed arenguhäired. ATH-st tulenevad erivajadused. Autismist tulenevad erivajadused. Individuaalse info kogumine ja analüüs lapse arengu toetamiseks.</p> <p>3.4 Võrgustikutöö põhimõtted. Lapse kasvukeskkond ja tema tugivõrgustik. Võimalike meeskonnaliikmete roll. Koostöö kujunemine, suunamine ja tõhustamine. Tugiisik kui võrgustiku liige, tema roll ja ülesanded meeskonnas.</p>	<p>Osaleja tunneb levinumaid arenguteooriaid ja mõistab erivajadusega lapse arengu eripärasid. Suudab analüüsida lapse kasvukeskkonda ja vajadusel teha ettepanekuid muudatusteks Mõistab oma rolli ja teenuse vajalikkust erivajadusega lapse arengu toetamisel.</p> <p>Osaleja on suuteline oma töös arvestama lapse individuaalsust tulenevalt tema erivajadustest ja puude raskusastmest. Teab, kuidas toetada lapse arengut koostöös meditsiini-, rehabilitatsiooni- ja haridusasutustega. Oskab käsitleda ja vahendada vajalikku infot.</p> <p>Osaleja on teadlik, kuidas leida, koguda ja analüüsida lapse individuaalsust kirjeldavat informatsiooni. Oskab mõista ja vahendada spetsiifilist teavet lapse seisundi ja käitumise eripärade kohta.</p> <p>Osaleja mõistab oma rolli ja ülesandeid võrgustiku liikmena. Teab võrgustikutöö põhimõtteid ja on avatud koostööks erinevate osapooltega lapse lähivõrgustikus.</p>
4.1 Esmaabi	16	Elustamise ABC ja võtete kasutamine; pädevuse hindamise põhimõtted; psühholoogilised probleemid esmaabi andmisel; õpetamise metoodika.	Kursuslane oskab anda esmaabi ja kasutada õigeid võtteid lapse abistamisel.
5.1 Kuidas käituda afektis lapsega	24	Suhtlemisvahendid töös (kaardid, pildid)	Osaleja suudab ja oskab afektis lapsele abi ja tuge pakkuda.
6.1 Töötaja läbipõlemise sündroom (salutogenees)	16	Tugiisiku enesehoid, toimetulek stressi ja pingetega oma töös. Läbipõlemise ennetamine. Tervisekäitumine.	Osaleja mõistab tervisekäitumist ja oskab oma töös pingetega toime tulla.

Praktika	40	Praktika käigus rakendab erialaseid teadmisi, arendab ja omandab praktilisi oskusi töökeskkonnas.	Osaleja saab praktilise väljaõppe.
Kursuse lõpetamise tingimus		Koolituse lõpetamine: refleksioonina kodune töö - essee "Mina kui lapse tugiisik" (tähtaeg kümme päeva enne kursuse lõppu), iseseisvate ülesannete tagasiside, arvestuslikud juhtumi-analüüsid.	Iseseisev töö: õppematerjali, sh õppekirjanduse läbitöötamine; refleksioonina eneseanalüüsi "Mina kui lapse tugiisik" koostamine - 8 õppetundi
Kokku	180 h		

7. Õppekeskkonna kirjeldus

Õppeklass on sisustatud 10-ne laua- ja istekohaga. Kasutada saab tahvlit, datapojektorit, koopiamasinat, arvuteid (interneti kasutamise võimalus). Puhkepausidel saab kasutada veekeetjat ja kohvimasinat.

8. Õpingute lõpetamise tingimused ja väljastatavad dokumendid

Õpingute lõpetamise eelduseks on osalemine auditoorses õppes vähemalt 80 % ulatuses, puudunud loengud asendatakse koduse iseseisva tööga (õppematerjali, sh õppekirjanduse läbitöötamine, analüüs ja kokkuvõte).

Kursus lõpeb arvestusliku töö ja juhtumi analüüsiga.

Kursuse lõpetanutele väljastatakse õppeasutuse tunnistus.

9. Koolitaja klassifikatsioon

Kõrgharidus ja/või kesk-eriharidus ja täiskasvanute koolitaja kogemus